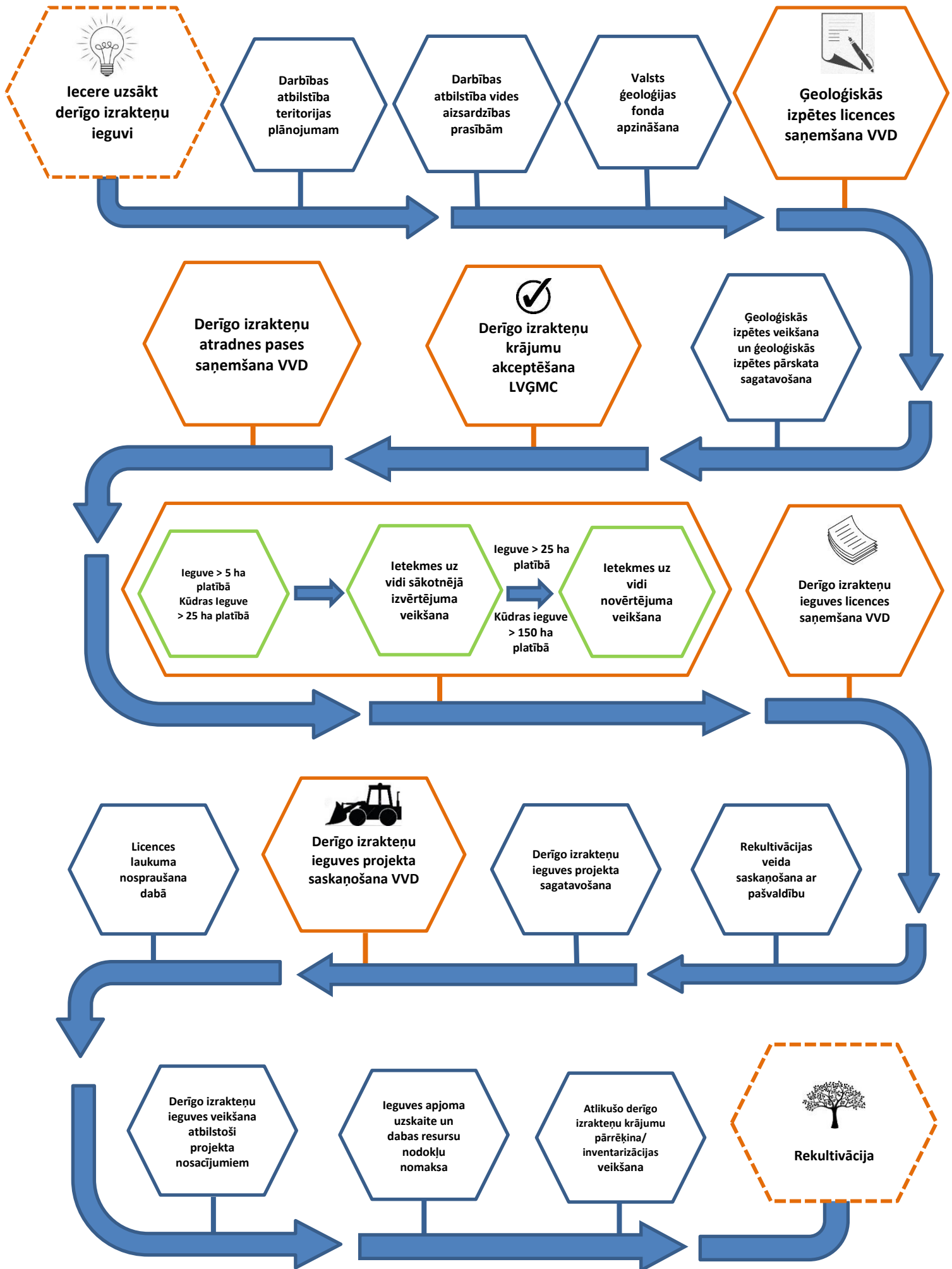

Derīgo izrakteņu (izņemot bieži sastopamo) ieguves kārtība

GADĪJUMI, KAD DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVEI JĀSAŅEM ZEMS DZĪĻU IZMANTOŠANAS LICENCE:

- ✓ bieži sastopamo derīgo izrakteņu atradne ietilpst vairāku pašvaldību administratīvajā teritorijā ([likuma „Par zemes dzīlēm” 10.panta pirmās daļas 3.punkts](#));
- ✓ atradņu teritorijā notiek ūdensobjektu (piemēram, dīķi) ierīkošana, gultnes tīrīšana vai padziļināšana ([likuma “Par zemes dzīlēm” 11.1 panta trešās daļas 1.punkts](#));
- ✓ derīgo izrakteņu atradnē papildus bieži sastopamajiem derīgajiem izrakteņiem ir akceptēti citu derīgo izrakteņu krājumi ([likuma „Par zemes dzīlēm” 10.panta pirmās daļas 3.punkts](#));
- ✓ derīgos izrakteņus iegūst pašvaldība ([likuma „Par zemes dzīlēm” 10.panta pirmās daļas 3.punkts](#));
- ✓ Ja paredzēts iegūt bieži sastopamo derīgos izrakteņus valsts nozīmes atradnēs ([MK noteikumu Nr.696 57.punkts](#)). Valsts nozīmes atradņu saraksts: Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumi [Nr.321 “Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēm”](#);
- ✓ zemes dzīles izmanto publiskajos ūdeņos, Latvijas Republikas teritoriālajā jūrā un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā ([likuma „Par zemes dzīlēm” 10.panta pirmās daļas 3.punkts](#)).

DOKUMENTĀCIJAS SAGATAVOŠANA

Personai, kura vēlas veikt derīgo izrakteņu ieguvei:

1. jābūt zemes īpašniekam, pilnvarotai personai vai personai, kas noslēgusi līgumu ar zemes īpašnieku;
2. jānoskaidro:
  - 2.1. vai pašvaldības teritorijas plānojumā ir pieļaujama derīgo izrakteņu ieguve izvēlētajā zemes īpašumā;
  - 2.2. vai derīgo izrakteņu ieguves darbi nav pretrunā ar vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām, vai tuvumā neatrodas īpaši aizsargājamās teritorijas, sugu dzīvotnes vai mikroliegumi. Informāciju var pārbaudīt Dabas datu pārvaldības sistēmā [OZOLS](#);
  - 2.3. vai atradņu kopējā platība un ietekmes nesasniegs ietekmes uz vidi novērtējuma robežvērtības;
  - 2.4. vai zemes īpašumā ir veikta ģeoloģiskā izpēte un VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk – LVĢMC) ir akceptējis derīgo izrakteņu krājumus atradnē. To var noskaidrot vērsties Valsts ģeoloģijas fondā.
3. Gadījumā, ja nav informācijas par ģeoloģisko izpēti un akceptētajiem krājumiem atradnē, jāpasūta derīgā izrakteņa iegulas ģeoloģiskā izpēte.
  - 3.1. Ģeoloģisko izpēti var pasūtīt pie komersantiem, kuri nodarbojas ar ģeoloģiskās izpētes darbu veikšanu un, kuru rīcībā ir atbilstoši kvalificēts personāls un tehniskais nodrošinājums. Komersants pirms darbu uzsākšanas Valsts vides dienestā (turpmāk – VVD) saņem zemes dzīļu izmantošanas licenci ģeoloģiskās izpētes darbu veikšanai.

Ieteicamā iesnieguma veidlapa licences saņemšanai pieejama: <http://www.vvd.gov.lv/atskaisu-iesniegumu-un-veidlapu-formas/>. Iesniegumam pievieno Ministru kabineta 2011.gada 6.septembra noteikumu [Nr.696 „Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas kārtība, kā arī publiskas personas zemes iznomāšanas kārtība zemes dzīļu izmantošanai”](#) (turpmāk – MK noteikumi Nr.696) 23.punktā norādīto informāciju.
  - 3.2. Pēc licences saņemšanas komersants veic perspektīvās atradnes ģeoloģisko izpēti atbilstoši licences un Ministru kabineta 2012.gada 21.augusta noteikumu [Nr.570 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”](#) (turpmāk – MK noteikumi Nr.570) prasībām un sagatavo ģeoloģiskās izpētes pārskatu.
4. Sagatavotais izpētes pārskats jāiesniedz derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanai LVĢMC saskaņā ar [MK noteikumu Nr.570 34.punktu](#).

5. VVD jāsaņem derīgā izrakteņa atradnes pase. Ieteicamā iesnieguma veidlapa pases saņemšanai pieejama: <http://www.vvd.gov.lv/atskaisu-iesniegumu-un-veidlapu-formas/>. Iesniegumam pievieno [MK noteikumu Nr.696](#) 7.punktā norādīto informāciju.
6. Derīgo izrakteņu ieguvei 5-25 ha platībā vai kūdras ieguvei 25-150 ha platībā jāveic ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums, atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumiem [Nr.18 „Kārtība kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”](#), vēršoties VVD reģionālajā vides pārvaldē (turpmāk – VVD RVP). VVD RVP pieņem lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) piemērošanu/nepiemērošanu.

Gadījumā, ja paredzētā darbība atbildīs kādam no [likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”](#) 3.² pantā noteiktajiem kritērijiem var būt nepieciešams veikt ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu. Piemēram, ja atradnē paredzēta pazemes ūdeņu atsūkņošana un novadīšana, ieguve paredzēta ar derīgo izrakteņu spridzināšanas paņēmieni, iespējama summāra iedarbība ar citām blakus esošām atradnēm u.c.

Derīgo izrakteņu ieguvei 25 ha un lielākā platībā vai kūdras ieguvei 150 ha un lielākā platībā ir jāveic IVN. Vides pārraudzības valsts birojs sagatavo Atzinumu par IVN ziņojumu, kurā izvirza nosacījumus, ar kādiem pieļaujama derīgo izrakteņu ieguve atradnē.
7. VVD jāsaņem zemes dzīļu izmantošanas licence derīgo izrakteņu ieguvei. Ieteicamā iesnieguma veidlapa licences saņemšanai pieejama: <http://www.vvd.gov.lv/atskaisu-iesniegumu-un-veidlapu-formas/>. Iesniegumam pievieno [MK noteikumu Nr.696](#) 23.punktā norādīto informāciju.
8. Ņemot vērā derīgo izrakteņu ieguves licences, ietekmes uz vidi sākotnējā izvērtējuma vai IVN atzinuma prasības, kā arī citu administratīvo, saistošo un normatīvo aktu, tai skaitā [MK noteikumu Nr.570](#) 4.nodaļas prasības, jāizstrādā derīgo izrakteņu ieguves projekts un jāiesniedz saskaņošanai VVD.

DERĪGO IZRAKTEŅU IEGUVE

9. Ņemot vērā derīgo izrakteņu ieguves licencē norādītās koordinātas, dabā jānosprauž licences laukuma robežas atbilstoši [MK noteikumu Nr.570](#) 53. un 54.punkta prasībām. Robežzīmes jāsaģlabā līdz ieguves darbu beigām.
10. Derīgo izrakteņu ieguve jāveic atbilstoši derīgo izrakteņu ieguves projekta nosacījumiem.
11. Jānodrošina iegūtā derīgā izrakteņa apjoma uzskaitē atbilstoši [MK noteikumos Nr.570](#) noteiktajām prasībām.
12. Saskaņā ar [likumā “Dabas resursu nodokļa likums”](#) noteikto kārtību un nodokļu likmēm, jāaprēķina un jāmaksā nodokļus par licences laukumā faktiski iegūto (atdalīto no dabiskās vides) derīgo izrakteņu apjomu.
13. Līdz katra nākošā kalendārā gada 1.februārim VVD jāiesniedz pārskats par derīgo izrakteņu ieguvi iepriekšējā gadā.
14. Jānodrošina atlikušo derīgo izrakteņu krājumu pārrēķins/kūdras ieguves vietas inventarizācija [MK noteikumos Nr.570](#) noteiktajos gadījumos. Pārskatu par atlikušo derīgo izrakteņu krājumu pārrēķinu/kūdras ieguves vietas inventarizācijas lietu jāiesniedz LVĢMC aprēķināto krājumu akceptēšanai.
15. Jānodrošina derīgo izrakteņu ieguves vietas rekultivācija atbilstoši derīgo izrakteņu ieguves projekta nosacījumiem. Rekultivāciju var veikt vienlaikus ar derīgo izrakteņu ieguvi. Rekultivācija jāuzsāk gada laikā pēc derīgo izrakteņu ieguves pabeigšanas.
16. Atbilstoši [MK noteikumu Nr.570](#) 92.punkta un 15.pielikuma prasībām pabeigtos rekultivācijas darbus jānodod būvvaldes izveidotai komisijai, kuras sastāvā ir VVD, attiecīgās pašvaldības, zemes īpašnieka un derīgo izrakteņu ieguvēja pārstāvji.